

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการนอนหลับ ความปวด และผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัด
ช่องท้อง

ผู้เขียน นางสาวปิลันธน์ ลิขิตกำจร

สาขาวิชา การพยาบาลผู้ใหญ่

ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนอนหลับ ความปวด และผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง ซึ่งได้รับการผ่าตัดแบบไม่ฉุกเฉิน จำนวน 100 ราย ที่เข้ารับการผ่าตัดในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 5 แห่งในภาคใต้ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการนอนหลับของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง ซึ่งพัฒนามาจากดัชนีชี้วัดคุณภาพการนอนหลับของพิตส์เบิร์ก (The Pittsburgh Sleep Quality Index: PSQI) และแบบสอบถามการนอนหลับของโรงพยาบาลเซนต์แมรี (St. Mary's Hospital Sleep Questionnaire: SMH Sleep) แบบประเมินระดับความปวด และแบบประเมินผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัด ได้แก่ ความสุขสบาย การเคลื่อนไหวร่างกายภายหลังการผ่าตัด และระยะเวลาที่พักในโรงพยาบาล

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. การนอนหลับมีความสัมพันธ์ทางลบกับความปวด โดยทั้ง 2 ตัวแปรสัมพันธ์กับระยะเวลาหลังผ่าตัด กล่าวคือ หลังผ่าตัดวันแรกคุณภาพการนอนหลับอยู่ในระดับไม่ดี ส่วนความปวดอยู่ในระดับมาก หลังจากนั้นคุณภาพการนอนหลับมีแนวโน้มจะดีขึ้น ส่วนความปวดจะค่อยๆ ลดลง
2. ผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง
 - 2.1 ความสุขสบายหลังผ่าตัด 3 วันแรกอยู่ในระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง โดยหลังผ่าตัดวันแรก จะมีความสุขสบายน้อยมากที่สุด หลังจากนั้นความสุขสบายจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น
 - 2.2 การเคลื่อนไหวร่างกายภายหลังการผ่าตัด (ครั้งแรก) พบว่า ส่วนใหญ่เริ่มนั่งบนเตียงเฉลี่ยที่ 30.9 ชั่วโมงหลังผ่าตัด และเริ่มยืน/นั่งข้างเตียงเฉลี่ยที่ 50.5 ชั่วโมงหลังผ่าตัด หลังจากนั้นจะมีการเดินรอบเตียงเฉลี่ยที่ 63.3 ชั่วโมงหลังผ่าตัด และเมื่อเริ่มเดินรอบเตียงได้แล้ว มักจะสามารถเดินไปห้องน้ำได้ในเวลาที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉลี่ยที่ 69.7 ชั่วโมงหลังผ่าตัด
 - 2.3 กลุ่มตัวอย่างพักรักษาตัวในโรงพยาบาลหลังผ่าตัด 4-12 วัน เฉลี่ย 6.61 วัน

3. ความสัมพันธ์ของการนอนหลับ และความปวด กับผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง

3.1 การนอนหลับมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขสบายหลังผ่าตัดในแต่ละวัน ($r = 0.53$ ถึง 0.67) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับความปวดหลังผ่าตัดในแต่ละวัน ($r = -0.42$ ถึง -0.54) ระยะเวลาการเคลื่อนไหวร่างกายภายหลังการผ่าตัด ($r = -0.44$ ถึง -0.50) และระยะเวลาที่พักในโรงพยาบาล ($r = -0.44$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

3.2 ความปวดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขสบายหลังผ่าตัดในแต่ละวัน ($r = -0.34$ ถึง -0.49) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระยะเวลาการเคลื่อนไหวร่างกายภายหลังการผ่าตัด ($r = 0.38$ ถึง 0.42) และระยะเวลาที่พักในโรงพยาบาล ($r = 0.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

3.3 การนอนหลับ และความปวดยังคงมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้อง ถึงแม้จะควบคุมตัวแปรด้านเพศ อายุ ขนาดของแผลผ่าตัด ระยะเวลาในการผ่าตัด และชนิดของการผ่าตัด ซึ่งแสดงว่า การนอนหลับ และความปวด มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้องอย่างเป็นอิสระจากเพศ อายุ ขนาดของแผลผ่าตัด ระยะเวลาในการผ่าตัด และชนิดของการผ่าตัด

Thesis Title Relationships among Sleep, Pain and Outcomes in Abdominal Postoperative Patients
Author Miss Pilan Lekhitkamjorn
Major Program Adult Nursing
Academic Year 2003

Abstract

The purposes of this descriptive research were to investigate sleep, pain and outcomes of abdominal surgery, and their relationships in abdominal postoperative patients. The sample consisted of 100 abdominal postoperative patients who had undergone elective surgery at 5 hospitals in Southern Thailand. They were recruited purposively according to inclusion criteria. The instruments used in this study included questionnaires seeking information on demographic data, sleep, pain level and outcomes including comfort, early ambulation and duration of hospitalization.

The results of this research revealed that:

1. Sleep and pain were negatively correlated. In patients who had the worst quality of sleep and severe pain on the first postoperative day sleep gradually increased whereas pain gradually decreased from the first to the third day.

2. Outcomes in abdominal postoperative patients:

- 2.1 Comfort in abdominal postoperative patients during the three days following surgery was at mild to moderate level. Patients reported worst comfort on the first postoperative day with comfort gradually increasing from the first to the third day.

- 2.2 Early ambulation after surgery (first time) was recorded: The average time until the subjects were able to sit in bed was 30.9 hours, to stand up or sit at bedside 50.5 hours, to walk around bed 63.3 hours, and then to get out of bed 69.7 hours.

- 2.3 Duration of hospitalization among the subjects ranged from 4-12 days, with a mean of 6.61 days.

3. The associations of sleep and pain with the postoperative outcomes were as follows:

3.1 Sleep had a positive correlation with comfort ($r = 0.53$ to 0.67) and negative correlations with pain ($r = -0.42$ to -0.54), early ambulation ($r = -0.44$ to -0.50) and duration of hospitalization ($r = -0.44$) (All correlations: $p < 0.01$).

3.2 Pain had a negative correlation with comfort ($r = -0.34$ to -0.49) and positive correlations with early ambulation ($r = 0.38$ to 0.42) and duration of hospitalization ($r = 0.34$) (All correlations: $p < 0.01$).

3.3 Sleep and pain remained significantly correlated with the outcomes of postoperation, when sex, age, size of wound, duration of surgery and type of surgery were controlled. The result suggests that the associations of sleep and pain with the postoperative outcomes were independent of sex, age, size of wound, duration of surgery and type of surgery.